

SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V NITRE

FAKULTA EKONOMIKY A MANAŽMENTU

BAKALÁRSKA PRÁCA

2008

Hana Konštiaková

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE**

Rektor: prof. Ing. Mikuláš Látečka, PhD.

FAKULTA EKONOMIKY A MANAŽMENTU

Dekan: Dr. h. c. prof. Ing. Peter Bielik, PhD.

**Analýza produktov poľnohospodárskeho poistenia
v Slovenskej republike**

Bakalárska práca

Katedra financií

Vedúci katedry: doc. Ing. Peter Serenčes, PhD.

Vedúci práce: Ing. Marián Tóth, PhD.

Hana Konštiaková

Nitra 2008

ZUSAMMENFASSUNG

Die Landwirtschaft ist der wichtige Bestandteil des Versicherungsmarktes in der Slowakischen Republik. Das Unternehmen im Gebiet der Landwirtschaft hängt mit unvorhersehbaren Ereignissen, die bestimmte Risiken mitbringen. Die Unternehmenssubjekte, die sich mit der Landwirtschaftsherstellung beschäftigen, sind größerem Risiko als andere Unternehmen ausgesetzt. Die Versicherung gehört zu den wichtigsten Werkzeugen, die bei der Eliminierung der Risiken ausnützen. Die gute Versicherung spielt die bedeutende Rolle bei der Sicherung der Finanzstabilität in einzelnen Landwirtschaftsunternehmen.

Für die Entwicklung des Versicherungsmarktes im Gebiet der Landwirtschaftsversicherung in der Slowakischen Republik sind viele Änderungen charakteristisch. Die Entwicklung des Versicherungsmarktes beginnt im Jahr 1990, wenn Slowakische Versicherungsgesellschaft ihre Monopolstellung auf dem Markt verloren hat.

In der Slowakischen Republik wirkt große Zahl der kommerziellen Versicherungsgesellschaften, aber nur drei Versicherungsgesellschaften bieten die Landwirtschaftsversicherung an. Es handelt sich um Allianz – Slovenská poisťovňa, a. s., weiter Generali Poisťovňa, a. s. und UNIQA poisťovňa, a. s. In Bezug auf die Landwirtschaftsversicherung unterscheidet man:

- gesetzliche Versicherung,
- Vertragsversicherung.

In Bezug auf die Vertragsversicherung unterscheidet man Pflichtversicherung und fakultative Versicherung.

Alle genannten Versicherungsgesellschaften bieten im Gebiet der fakultativen Versicherung diese drei Grundarten an:

1. Pflanzenversicherung
2. Tierversicherung
3. Sachversicherung

Kľúčové slová:

die Versicherung – poistenie

die Versicherungsgesellschaft – poisťovňa

die Landwirtschaftsversicherung – poľnohospodárske poistenie

die Pflanzenversicherung – poistenie plodín

die Tierversicherung – poistenie zvierat

die Sachversicherung – poistenie majetku

ČESTNÉ VYHLÁSENIE

Čestne vyhlasujem, že som bakalársku prácu vypracovala samostatne, a že som uviedla všetku použitú literatúru súvisiacu so zameraním bakalárskej práce.

Nitra .....

.....
podpis autora BP

Touto cestou vyslovujem poďakovanie pánovi Ing. Mariánovi Tóthovi, PhD. za pomoc, odborné vedenie, cenné rady a pripomienky pri vypracovaní mojej bakalárskej práce.

Nitra .....

.....
podpis autora BP

ZOZNAM SCHÉM, TABULIEK A GRAFOV

Zoznam schém

Schéma 1 – Úlohy poisťovní

Schéma 2 – Význam poistenia

Schéma 3 – Klasifikácia poistení

Schéma 4 – Rozdelenie poľnohospodárskeho poistenia

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1 – Vývoj poľnohospodárskeho poistenia podľa jednotlivých druhov

Tabuľka 2 – Definícia rizík

Tabuľka 3 – Najvyššie plnenia vyplatené poľnohospodárskym klientom za posledné roky v oblasti poistenia poľnohospodárskych plodín v Allianz – Slovenskej poisťovni, a. s.

Tabuľka 4 - Najvyššie plnenia vyplatené poľnohospodárskym klientom za posledné roky v oblasti poistenia hospodárskych zvierat v Allianz – Slovenskej poisťovni, a. s.

Tabuľka 5 - Porovnanie poistenia hospodárskych zvierat na Slovensku

Tabuľka 6 - Porovnanie poistenia poľnohospodárskych plodín na Slovensku

Zoznam grafov

Graf 1 – Vývoj poisťného, náhrad škôd a % plnenia

Graf 2 – Podiel na trhu v predpísanom poisťnom k 31. 12. 2007

OBSAH

ÚVOD.....	7
1 PREHĽAD O SÚČASNOM STAVE RIEŠENEJ PROBLEMATIKY.....	8
1.1 Poľnohospodárstvo.....	8
1.2 Riziko.....	8
1.2.1 Kategórie rizika v poľnohospodárstve.....	9
1.2.2 Nástroje na riadenie rizika v poľnohospodárstve.....	10
1.2.3 Poistiteľnosť rizík.....	11
1.3 Poistný trh a poisťovníctvo.....	12
1.4 Poistenie.....	13
1.4.1 Druhy poistenia v poľnohospodárstve.....	15
2 CIEĽ PRÁCE.....	17
3 METODIKA PRÁCE A MATERIÁL.....	18
4 VLASTNÁ PRÁCA.....	20
4.1 Vývoj poisteného trhu na Slovensku v oblasti poľnohospodárskeho poistenia.....	20
4.2 Produkty poľnohospodárskeho poistenia a definovanie rizík.....	23
4.2.1 Allianz – slovenská poisťovňa, a. s.....	25
4.2.2 Generali poisťovňa, a. s.....	28
4.2.3 UNIQA poisťovňa, a. s.....	29
4.3 Porovnanie poistenia hospodárskych zvierat na Slovensku.....	31
4.4 Porovnanie poistenia poľnohospodárskych plodín na Slovensku.....	32
5 ZÁVER.....	33
6 POUŽITÁ LITERATÚRA.....	35
7 PRÍLOHY.....	38

ÚVOD

Poľnohospodárstvo má nezastupiteľné miesto v zabezpečovaní výživy obyvateľstva a predstavuje dôležitú súčasť poistného trhu. Cieľom každej spoločnosti je dosiahnutie úplnej sebestačnosti vo výrobe potravín. Výroba potravín je ohrozená mnohými rizikami – rastlinná výroba predovšetkým nepriaznivými poveternostnými podmienkami a živočíšna výroba mnohými druhmi nákaz.

Riziko je neoddeliteľnou súčasťou každej podnikateľskej činnosti. Podnikateľské subjekty zaoberajúce sa poľnohospodárskou výrobou, sú vystavené podstatne väčšiemu riziku ako podniky v iných odvetviach národného hospodárstva. Pri zabezpečení finančnej stability poľnohospodárskych podnikov má významné postavenie dobré poistenie. Žiadny poľnohospodár nedokáže zabrániť nepredvídaným udalostiam ako sú povodeň, požiar alebo ľadovec. Taktiež nečakaná nákaza v chove hospodárskych zvierat môže znamenať pre poľnohospodárske podniky negatívny vývoj v produkcii a v existencii samotných podnikov. A práve poistenie poľnohospodárskych plodín, zvierat a majetku minimalizuje negatívne dôsledky týchto rizikových faktorov. Pomocou neho sa podnikateľské subjekty snažia zabezpečiť svoju ekonomickú stabilitu v prípade nepredvídanej udalosti. V mnohých prípadoch práve to, že zvieratá a plodiny boli poistené, viedlo k zmierneniu vplyvu negatívneho dopadu na ďalšiu existenciu poľnohospodárskych podnikov. V súvislosti s poistením má veľký význam práve hľadisko poistiteľnosti rizika. Poistiteľné riziká musia byť identifikovateľné, straty musia byť vyčísliteľné, prejav rizika musí byť náhodný a riziko musí byť pre poisťovňu ekonomicky prijateľné.

V súčasnosti je riešenie rizikovosti poľnohospodárskej výroby v Slovenskej republike realizované rôznymi podporami, dotáciami, v zmysle Nariadenia vlády č. 369/2007 o niektorých podporných opatreniach v pôdohospodárstve a poistením v niektorých komerčných poisťovniach. Napriek veľkému počtu komerčných poisťovní pôsobiacich na území Slovenskej republiky, poľnohospodárske poistenie ponúkajú len tri z nich: Allianz – Slovenská poisťovňa, a. s., UNIQA poisťovňa, a. s. a Generali Poisťovňa, a. s.

Bakalárska práca je zameraná na dôležitosť poistenia v oblasti poľnohospodárstva a zároveň analyzuje produkty poľnohospodárskeho poistenia na území Slovenskej republiky.

1 PREHLAD O SÚČASNOM STAVE RIEŠENEJ PROBLEMATIKY

V tejto kapitole venujeme pozornosť názorom domácich a zahraničných autorov na problematiku poľnohospodárskeho poistenia. Časť 1.1 je zameraná na oblasť poľnohospodárstva, v časti 1.2 sa zaoberáme problematikou rizika. Ďalšia časť je venovaná poisťovnému trhu a poisťovníctvu a v časti 1.4 je riešená problematika poistenia.

1.1 Poľnohospodárstvo

Podľa **ZOBORSKÉHO, I. M. (2006)** poľnohospodárstvo v pôvodnom význame znamená využívanie pôdy na výrobu potravín. Podľa **ZOBORSKÉHO, I. M. (2001)** popri tradičnej úlohe poľnohospodárstva rastie v nastupujúcej etape biologizácie výrobnoreprodukčného procesu v celom svetovom hospodárstve jeho význam ako producenta obnoviteľných a ekologicky čistých surovín pre priemysel, energetiku, zdravotníctvo a ďalšie odvetvia. Ďalej **ZOBORSKÝ, I. M. (2002)** hovorí, že poľnohospodárstvo je integrovanou súčasťou národného hospodárstva.

Poľnohospodárstvo je podľa **CHRASTINOVEJ, Z. (2002)** odvetvie, kde výrobný proces vzhľadom na biologický charakter výroby je priamo závislý od klimatických a ostatných prírodných zmien. Sú to závažné faktory ovplyvňujúce výsledky tak rastlinnej, ako aj živočíšnej výroby, a tým podmieňujúce rizikovosť celej poľnohospodárskej výroby. Úlohou agrárnej politiky je vytvárať také ekonomické nástroje, resp. opatrenia, ktoré by napomáhali kompenzovať následky rizikovosti ovplyvňujúce dôchodky poľnohospodárskych subjektov. Problémom sú riziká, nepodliehajúce poisťovej ochrane komerčných poisťovní. Doteraz sa nepodarilo vytvoriť rizikový fond na krytie následkov takýchto rizík.

1.2 Riziko

Podľa **TÓTHA, M., KOŠČA, T. a SZOVICSA., P. (2007)** riziko je neoddeliteľnou súčasťou podnikania a žiadna firma, ktorá nie je schopná prijať určitý stupeň rizika nemôže byť dlhodobo úspešná, nemôže dlhodobo dosahovať podstatných podnikateľských úspechov. Na druhej strane býva riziko príčinou mnohých neúspechov, a preto práca s rizikom je jedným zo závažných aspektov podnikateľskej stratégie a prípravy podnikateľských projektov ako základných nástrojov realizácie tejto stratégie.

FEKETE, I. (2001) pod rizikom rozumie nebezpečenstvo vzniku udalosti, ktorá má nepriaznivé hospodárske dôsledky. Riziko v zmysle nebezpečenstva vzniku straty, resp. škody sa môže týkať buď priamo človeka (pracovnej sily), vecí (zničenie tovaru, výrobných prostriedkov), alebo iných majetkových hodnôt (uplatnenie nároku na náhradu škody).

Riziko podľa **KOŠČA, T. (2005)** je neistota, či dôjde k strate. Riziko vo všeobecnosti možno definovať dvojako ako:

- objektívne
- subjektívne.

Objektívne, inak povedané, štatistické riziko môže byť merané štatistickými metódami. Na druhej strane subjektívne riziko závisí od skúseností a obáv jednotlivca, ktorý je vystavený neistote. Obe tieto riziká môžu viesť k ekonomickej strate.

RAIS, K. (2004) tvrdí, že podnikateľské riziko je spojené jak s nádejou na dosiahnutie dobrých hospodárskych výsledkov, tak s nebezpečenstvom podnikateľského neúspechu.

HUML, J. (2002) uvádza, že neoddeliteľnou súčasťou každého podnikania je riziko. Na jednej strane je spojené s nádejou na dosiahnutie dobrých hospodárskych výsledkov, na druhej strane je sprevádzané nebezpečím podnikateľského neúspechu.

1.2.1 Kategórie rizika v poľnohospodárstve

TÓTH, M., KOŠČO, T., SZOVICS, P. (2007) uvádzajú, že existujú riziká, ktoré majú farmári spoločné s inými sektormi ekonomiky no niektoré sú unikátne pre poľnohospodárstvo. Najdôležitejšie riziká v poľnohospodárstve klasifikujú nasledovne:

- 1. Ľudské alebo osobné riziká** predstavujúce riziko choroby, zranenia alebo smrti farmára a pracovných síl. Tieto riziká sú spoločné pre všetkých zamestnávateľov a zamestnancov.
- 2. Majetkové riziká** sú riziká spojené s krádežou, požiarom a inými stratami alebo poškodeniami strojov, budov a iných položiek majetku poľnohospodára používaných pre produkciu.
- 3. Produkčné alebo výnosové riziká** sú často spojené s počasím, ale taktiež zahŕňajú riziká ako sú choroby zvierat a plodín.

4. Cenové riziko je riziko poklesu cien výstupov a/alebo rast cien vstupov po prijatí rozhodnutia o produkcii. Cenové riziko je merané nepravidelnosťou cien.

5. Inštitucionálne riziko je riziko spojené so zmenami v štruktúre politiky, ktoré ovplyvňujú produkciu a/alebo trhové rozhodnutia a v konečnom dôsledku negatívne ovplyvňujú hospodársky výsledok poľnohospodárskeho subjektu.

6. Finančné riziká zahŕňajú rast nákladov kapitálu, kurzové riziko, nedostatočnú likviditu a pokles kurzov akcií.

1.2.2 Nástroje na riadenie rizika v poľnohospodárstve

GOZORA, V. (2000) hovorí, že riziko je možné znižovať získaním väčšieho objemu informácií o rôznych alternatívnych rozhodnutiach ich výsledkov, diverzifikáciou, poistením alebo vytváraním rezervných prostriedkov.

TÓTH, M., KOŠČO, T., SZOVICS, P. (2007) uvádzajú, že existujú dva základné druhy stratégií riadenia rizika:

1. on-farm strategies – stratégie v rámci farmy, ktoré zahŕňajú výber produktov s nízkym rizikom, s krátkym produkčným cyklom, diverzifikačné výrobné programy alebo držbu vysokého stupňa likvidity.

2. risk-sharing strategies – stratégie na zdieľanie rizika, zahŕňajúce vertikálnu integráciu, uzatváranie kontraktov na produkciu, hedging prostredníctvom futures trhov a poistenie.

Podľa **KOŠČA, T. (2005)** diverzifikácia predstavuje významný spôsob redukcie podnikateľského rizika, spočívajúci v snahe rozložiť riziko na čo najväčšiu základňu. Najčastejším druhom diverzifikácie je rozširovanie výrobného programu t.j. zahrňovanie výrobkov rôznej povahy a zamerania do výrobného sortimentu tak, aby dôsledky poklesu dopytu po jednom výrobku, či skupine výrobkov boli kompenzované zvýšením dopytu po inej skupine výrobkov.

Marketingový kontrakt **TÓTH, M., KOŠČO, T., SZOVICS, P. (2007)** vymedzujú ako súhlas farmára predat' komoditu za vopred určenú cenu kupujúcemu skôr, než je komodita schopná vstúpiť na trh.

Vertikálna integrácia podniku znamená rozšírenie výrobného programu o predchádzajúce resp. naväzujúce výrobné stupne. Existuje viacero komplexných

dôvodov pre vertikálnu integráciu a redukcia rizika je len jedným z nich. Vertikálna integrácia sa v živočíšnej výrobe využíva smerom k predchádzajúcim výrobným stupňom (produkcia krmiva) a pri produkcii čerstvej zeleniny smerom k nadväzujúcim výrobným stupňom (triedenie, spracovanie a balenie).

Futures kontrakty sa podľa **BODIE, Z., MERTON, R. C. (2000)** od produkčných a marketingových kontraktov odlišujú v troch podstatných znakoch:

1. sú štandardizované z hľadiska doby, a preto sú jednoduchšie obchodovateľné
2. sú obchodované na organizovaných trhoch, ktoré sa riadia špecifickými pravidlami
3. zatiaľ čo produkčné a marketingové kontrakty vždy zahŕňajú fyzickú dodávku statku v dobe splatnosti, pri futures kontraktach je to výnimkou.

Prvé futures kontrakty boli zobchodované v roku 1730 v Japonsku a obchodovanou komoditou bola ryža. V roku 1848 sa začalo obchodovanie s futures kontraktmi na plodiny na burze v Chicagu (Chicago Board of Trade). Postupne sa začalo obchodovať s futures kontraktmi na poľnohospodárske komodity aj v iných krajinách po celom svete. V krajinách Európskej únie sú hlavnými trhmi:

- francúzska Marché A Terme d'Instruments Financiers (MATIF)
- anglická London International Financial Futures and Options Exchange (LIFFE)
- holandská Amsterdam Exchanges futures products
- nemecká Warenterminbörse Hannover
- španielska Futuros de Citricos y Mercaderias de Valencia

Opcia je podľa **TÓTHA, M., KOŠČA, T., SZOVICSA, P. (2007)** zmluvný vzťah pri ktorom stojí proti sebe právo a povinnosť. Kupujúci opcie získava od predávajúceho právo v určitom čase a za vopred dohodnutú cenu kúpiť resp. predať určitý druh aktíva.

1.2.3 Poistiteľnosť rizík

KOŠČO, T. (2005) hovorí, že teoreticky môžeme uvažovať o tom, že neexistuje riziko, ktoré by nebolo poistiteľné a jeho poistiteľnosť je ovplyvnená jedine cenou poisťovacej služby. Poistiteľné riziká musia spĺňať nasledujúce kritériá:

Identifikovateľnosť rizika predstavuje jednoznačné určenie príčiny udalosti, ktorej výsledkom bola strata krytá poistením. V niektorých prípadoch, najmä pri následne

vyvolaných škodách, je takéto určenie dosť problematické. Preto musí byť v poisťnej zmluve jednoznačne charakterizované každé riziko a udalosť.

Podmienka vyčísliteľnosti straty je rovnako dôležitá. Ak by nebolo možné vyčísliť straty, potom sa vlastne poistenie nemôže po ekonomickej stránke realizovať a nemá zmysel.

Ekonomická prijateľnosť rizika je pre poisťovňu daná tým, že poisťovňa prijme do poistenia len také riziko, ktoré je dobre plošne a časovo rozložené a umožňuje dosiahnuť ekonomickú vyrovnanosť poistenia.

Náhodnosť prejavu rizika je jednou z rozhodujúcich podmienok poistenia. Spočíva v neurčitosti, že riziko sa negatívne prejaví a spôsobí stratu. Pokiaľ by bola istota, že sa riziko realizuje udalosťou, potom je možné krytie strát riešiť iným spôsobom a nie poistením.

1.3 Poistný trh a poisťovníctvo

BEŇOVÁ, E. (2003) vymedzuje na základe všeobecnej charakteristiky trhu charakteristiku poistného trhu ako trhu, na ktorom sa stretáva ponuka a dopyt po poisťnej ochrane. Zahŕňa teda všetky vzťahy medzi predávajúcim a kupujúcim, ktorí používajú ako predmet svojej výmeny poistenie. V súčasnosti sa poistný trh chápe ako časť finančného trhu, ktorý predstavuje systém rôznych trhových nástrojov a regulačných opatrení štátu prostredníctvom dozorného orgánu.

RUČINSKÝ, R. (2002) uvádza, že poisťovníctvo je odvetvie národného hospodárstva zamerané na vykonávanie poistení a zaistení. Zahŕňa všetky poisťovne a zaistovne štátu.

Poisťovníctvo ako uvádza **KOŠČO, T. (2005)** je jedným z najvýznamnejších odvetví ekonomiky štátu. Jeho význam nie je len v pomerne veľkom finančnom obrate, ale najmä v tom, že umožňuje udržať ekonomickú stabilitu podnikateľských subjektov a životnú úroveň obyvateľstva v prípade mimoriadnych udalostí.

Podľa **ZÁKONA č. 95/2002 Z. z. O POISŤOVNÍCTVE** a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa poisťovacou činnosťou rozumie uzavieranie poisťných zmlúv poisťovňou a pobočkou zahraničnej poisťovne, správa poistenia, poskytovanie plnenia z poisťných zmlúv a likvidácia poisťných udalostí. Poisťovňa je akciovou spoločnosťou so

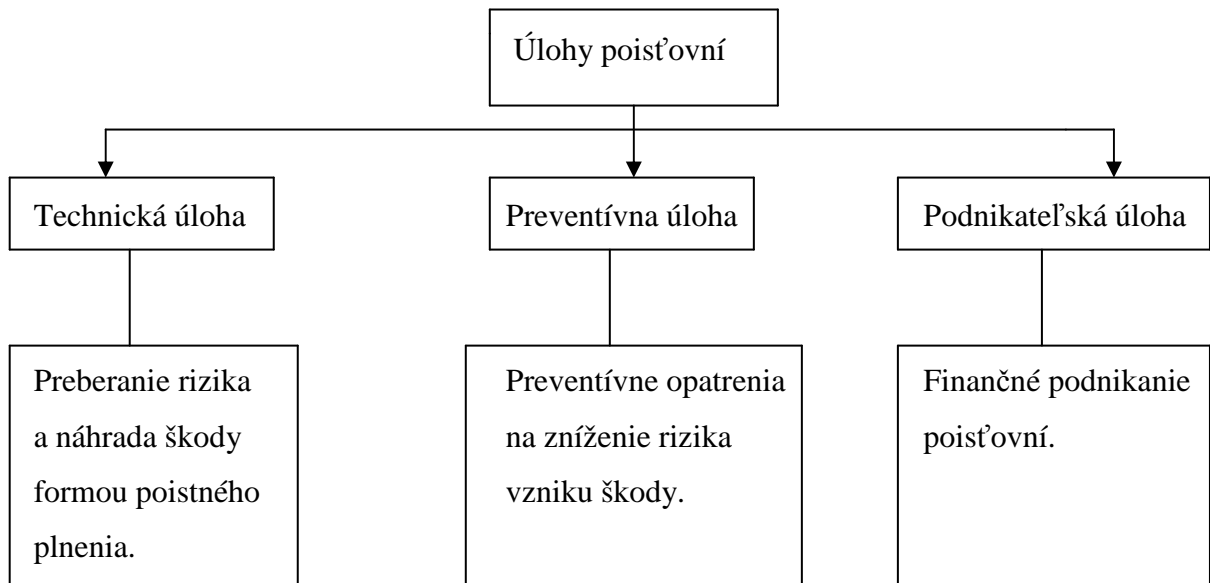
sídlom na území Slovenskej republiky, ktorá vykonáva poisťovaciu činnosť na základe povolenia na vykonávanie poisťovacej činnosti udeleného úradom.

1.4 Poistenie

ČEJKOVÁ, V., NEČAS, S. (2004) uvádzajú tri úlohy poisťovní:

Úlohy poisťovní

Schéma 1

Zdroj: ČEJKOVÁ, V., NEČAS, S. (2004): Finanční podnikání komerční pojišťovny po vstupu do Evropské unie

MIHÁLIKOVÁ, A., HORNIAKOVÁ, E. (2002) uvádzajú, že základom poistenia je objektívna existencia rizík, nebezpečenstiev, ktoré od nepamäti ohrozujú akúkoľvek činnosť. Ich pôvod rozdeľujú do 3 skupín:

- sily nezávislé od ľudskej vôle
- konanie iných ľudí
- konanie a zanedbanie samých subjektov poistenia

ŠÍBL, D. a KOL. (2002) definuje poistenie ako efektívny spôsob tvorby a rozdeľovania rezerv na úhradu škôd, ktoré vznikajú z náhodných udalostí. Rezervy sa tvoria z príspevkov poistených organizácií a občanov ohrozených rovnakým nebezpečenstvom. Spravujú ich poisťovne.

FEKETE, I. (2001) hovorí, že poistenie je v rámci systému riadenia rizika najdôležitejším nástrojom na zabezpečenie podnikateľa alebo podniku pred finančnými dôsledkami rizík a obmedzuje riziká vyplývajúce z neskúsenosti podnikateľa alebo manažéra v oblasti hospodárenia s rizikami.

KAFKOVÁ, E. (2004) konštatuje, že poistenie je finančná kategória, ktorá vyjadruje vzťahy tvorby, rozdeľovania a použitia technických rezerv na úhradu potrieb vznikajúcich z náhodných udalostí.

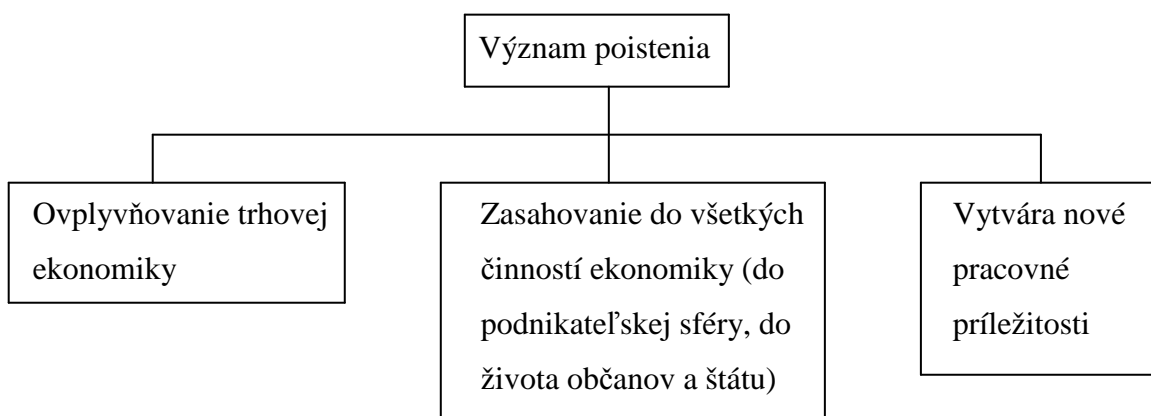
Podľa **MEUWISSENA, M. P. M. (2000)** poistenie ponúka farmárom možnosť vyrovnáť sa s novými rizikami, ktoré vznikajú v poľnohospodárstve. Poistenie je v princípe výhodné pre jednotlivých farmárov a spoločnosť ako celok.

GRMANOVÁ, E. (2004) definuje poistenie ako právny vzťah, pri ktorom poisťovateľ preberá na seba záväzok, že poistenému poskytne poistné plnenie za udalosť, ktorá vznikla v zmysle dohodnutých poistných podmienok.

Podľa **KOŠČA, T. (2005)** patrí poistenie medzi určité špeciálne druhy prenosu rizika. Negatívne dôsledky rizika určitej budúcej nepriaznivej situácie sa prenášajú na poisťovňu, ktorá podľa podmienok poistnej zmluvy kryje škody alebo straty buď úplne ako čiastočne. Firma, ktorá sa poisťuje platí poisťovni určité poplatky, ktoré vchádzajú do jej nákladov.

Význam poistenia

Schéma 2

Zdroj: KOŠČO, T. (2005): Riziko a poisťovníctvo

1.4.1 Druhy poistenia v poľnohospodárstve

TÓTH, M., KOŠČO, T., SZOVICS, P. (2007) uvádzajú základné typy poistenia v poľnohospodárstve:

1. Yield insurance (poistenie úrody) je najčastejšie používané pre plodiny. Uvedený druh poistenia zahŕňa poistnú ochranu proti vybraným rizikám ako napr. ľadovec, pri ktorom je možné na základe historických dát pomerne presne určiť pravdepodobnosť výskytu.

2. Catastrophic insurance (katastrofické poistenie). Katastrofické straty spôsobené prírodnými pohromami alebo epidémiami v živočíšnej výrobe spôsobujú pre poisťovne problémy. Je to riziko vyznačujúce sa nízkou pravdepodobnosťou veľmi vysokej straty.

3. Price insurance (poistenie ceny) znamená ochranu pre prípad, že cena statku klesne pod vopred určenú úroveň. Je dostupné len pre tie produkty, pri ktorých je možné zistiť objektívnu cenu.

4. Revenue insurance (poistenie výnosu z hektára) je kombináciou cenového a úrodového (produkčného) poistenia. Jeho potenciálnou výhodou je skutočnosť, že je lacnejšie aj ako cenové aj ako úrodové poistenie.

5. Income insurance (poistenie príjmu) je pre farmárov podľa **MEUWISSENA, M. P. M. (2000)** atraktívnejšie viac než cenové poistenie alebo poistenie úrody. Je založené na čistom príjme farmára (výnosy zvýšené o dotácie a znížené o variabilné náklady, odpisy, úrok, dane a pod.).

KOŠÍK, O. (2007) hovorí, že poistenie poľnohospodárskych podnikateľských subjektov je poistenie zameraná na všetky riziká, ktoré sú orientované na poľnohospodárstvo. Ďalej uvádza, že podnikateľ môže v poľnohospodárstve poistiť plodiny, zvieratá a poľnohospodársku špeciálnu techniku.

Na to, aby bolo riziko poistiteľné musí byť zvládnutý problém asymetrických informácií a systémového rizika uvádzajú **TÓTH, M., KOŠČO, T., SZOVICS, P. (2007)**. *Asymetrická informácia* znamená, že kupujúci poistenia a poisťovňa nemajú rovnaké informácie o pravdepodobnosti možných strát. Problém má dve dimenzie:

1. Adverse selection je situácia ak subjekty s väčším rizikom kupujú poistenie viac ako iné subjekty, bez toho, že by o tom bola poisťovňa informovaná. Nástrojom, ktorý používajú poisťovne na minimalizáciu adverse selection je výluka tých faktorov z poistných podmienok, ktoré by mohli zvýšiť riziko.

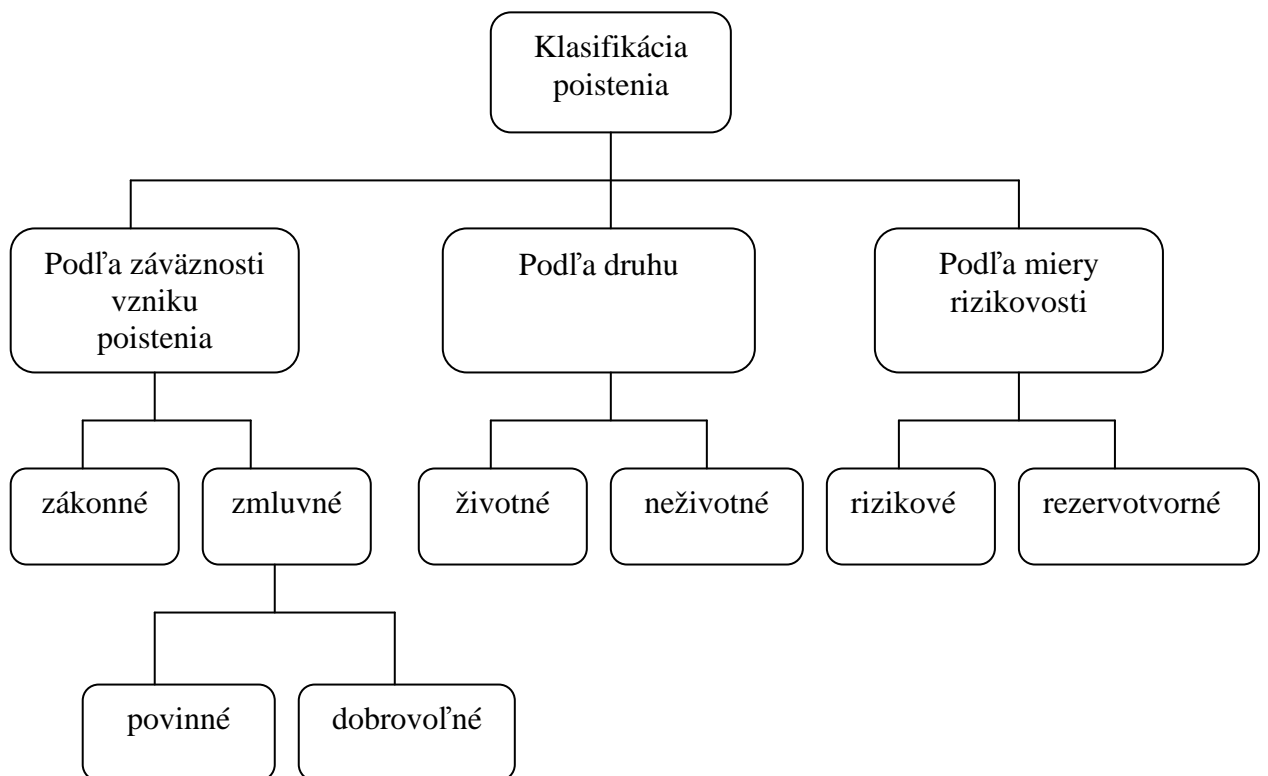

2. Moral hazard znamená v súvislosti s poistením zmenu správania sa jednotlivca po uzatvorení poistnej zmluvy. Medzi nástroje, ktoré používajú poisťovne na minimalizáciu moral hazard patria spoluúčasť a zvyšovanie poistnej sadzby v prípade väčšieho množstva poistných udalostí.

Systémové riziká sú závislé riziká to znamená, že väčšie množstvo subjektov utrpí stratu v tom istom čase. Výsledkom pôsobenia systémového rizika je situácia, že celkové poistné, ktoré obdrží poisťovňa nepostačuje na krytie strát. Príkladom systémového rizika je cenové riziko, pri ktorom všetci výrobcovia utrpia stratu pod vplyvom zníženia ceny.

Klasifikácia poistení

Schéma 3

Zdroj: TÓTH, M., KOŠČO, T., SZOVICS, P. (2007): Poistenie

2 CIEĽ PRÁCE

Poľnohospodárstvo predstavuje dôležitú súčasť hospodárstva Slovenskej republiky. Podnikanie v poľnohospodárskom odvetví je spojené s nepredvídateľnými situáciami, ktoré so sebou prinášajú určité riziká. Vývoj niektorých rizikových faktorov môže podnikateľský subjekt ovplyvniť vo svoj prospech, avšak na druhej strane sú určité druhy rizík, na ktoré nemôže pôsobiť tak, aby priaznivo ovplyvnili jeho podnikateľskú činnosť. Jedným z najpoužívanejších spôsobov eliminácie dôsledkov pôsobenia rizika je poistenie. Cieľom práce je analýza produktov poľnohospodárskeho poistenia v Slovenskej republike. Na dosiahnutie tohto hlavného cieľa bolo potrebné rozpracovať niekoľko čiastkových cieľov, ktoré podmieňujú dosiahnutie cieľa hlavného:

- charakterizovať vývoj poistného trhu na Slovensku v oblasti poľnohospodárskeho poistenia
- prostredníctvom analýzy zistiť súčasný stav na trhu s poľnohospodárskym poistením v jednotlivých komerčných poisťovniach
- analyzovať jednotlivé produkty komerčných poisťovní
- porovnať produkty poľnohospodárskeho poistenia z jednotlivých komerčných poisťovní

Do roku 1990 sa na území Slovenskej republiky uplatňoval systém komplexného poistenia. Išlo o zákonné poistenie, ktoré sa vzťahovalo na všetky poľnohospodárske organizácie. V súčasnosti poľnohospodárske poistenie na Slovensku vykonávajú tri komerčné poisťovne.

3 METODIKA PRÁCE A MATERIÁL

Objektom skúmania bakalárskej práce sú jednotlivé produkty poľnohospodárskeho poistenia, ktoré ponúkajú komerčné poisťovne na poistnom trhu v Slovenskej republike. Na začiatku je nutné oboznámiť sa s danou problematikou na základe rozsiahlej analýzy odbornej literatúry týkajúcej sa poľnohospodárskeho poistenia. Zároveň je veľmi dôležité oboznámiť sa s platnými legislatívnymi predpismi v oblasti poistenia. Pri analýze produktov poľnohospodárskeho poistenia použijeme hlavne materiály komerčných poisťovní týkajúce sa všeobecných zmluvných poistných podmienok, ktoré sa v rámci poisťovacej činnosti zaoberajú poskytovaním poľnohospodárskeho poistenia, materiály Ministerstva pôdohospodárstva a taktiež informácie poskytnuté Slovenskou asociáciou poisťovní. Materiály získame priamo v pobočkách komerčných poisťovní. Informácie týkajúce sa riešenej problematiky získame aj z údajov uvedených na internetových stránkach. Následne získané informácie roztriedime, spracujeme a analyzujeme. Dôležité získané poznatky zhrnieme v závere.

Úvod je zameraný na základné informácie, ktoré uvádzajú čitateľa do riešenej problematiky.

V prvej časti sú uvedené názory domácich a zahraničných autorov, ktoré sa týkajú problematiky poľnohospodárskeho poistenia.

Druhá časť definuje základný cieľ a čiastkové ciele, ktoré podmieňujú dosiahnutie cieľa hlavného.

Tretia časť sa zameriava na metodiku práce, objekt skúmania, použité materiály a metódy.

Štvrtá časť predstavuje najdôležitejšiu časť bakalárskej práce. Táto časť obsahuje vlastnú prácu, ktorá sa zameriava na analýzu produktov poľnohospodárskeho poistenia v jednotlivých komerčných poisťovniach, ktoré tieto produkty na území Slovenskej republiky ponúkajú.

Záver predstavuje zhrnutie dôležitých údajov bakalárskej práce.

Ako nástroj sprehľadnenia riešenej problematiky sú v práci použité rôzne schémy, tabuľky a grafy.

Pri vypracovaní bakalárskej práce sú použité metódy analýzy, syntézy, indukcie, dedukcie, riadeného rozhovoru.

Analýza alebo rozbor je jedna zo základných metód. Je to rozklad nejakého celku na jeho zložky, súčasti, ktorý smeruje k nejakým relatívne najjednoduchším zložkám, za ktoré sa ďalej nepokračuje. Analýza je postup, v ktorom sa jednota rozkladá na svoje časti.

Syntéza je spájanie jednotlivých častí, zložiek do celku. Je to jedna zo základných metód a myšlienkových operácií, spočívajúca v spájaní častí do celku. Syntéza je jedným z hlavných postupov pojmotvorby. Syntéza poznatkov je ucelením poznatkov, ich vytriedením a hierarchizovaním. Syntéza je intelektuálny postup, ktorý na základe skúsenosti alebo logiky postupuje od najjednoduchších pojmov alebo výpovedí k zložitejším.

Indukcia je jeden zo základných poznávacích postupov, vedecká metóda, najdôležitejšia forma reduktívneho usudzovania. Pri indukcii sa na základe skúmania podstatných črt určitej časti predmetov nejakej triedy usudzuje na inú časť tejto triedy. Indukcia umožňuje tvorbu hypotéz a teórií. Indukcia je druh usudzovania, v ktorom sa z viacerých jedinečných či čiastočných súdov odvodzujú všeobecné súdy, závery.

Dedukcia alebo odvodzovanie je proces postupných transformácií výrazov pomocou odvodzovacích pravidiel. Dedukcia je myšlienková operácia, ktorá z jednej alebo viacerých premís vyvodzuje výrok, ktorý je ich logickým dôsledkom. Dedukcia je usudzovanie, odvodzovanie zvláštneho, menej všeobecného zo všeobecného.

Riadený rozhovor je metóda skúmania, spôsob, ako možno cieľavedomým a usmerňovaným rozhovorom poznať pravdu o určitom probléme. Je nutné navštíviť jednotlivé pobočky poisťovní, ktoré na Slovensku ponúkajú poľnohospodárske poistenie a na základe riadeného rozhovoru analyzovať danú problematiku zo strany poisťovne.

Komparácia je porovnávanie. Predstavuje vyhľadávanie objektov alebo javov, ktoré majú spoločnú črtu alebo črty. Je to všeobecná operácia myslenia, ktorá vyúsťuje do zistenia, či sú dva javy rovnaké (totožné), podobné alebo odlišné. Ten istý jav môže byť z istého hľadiska podobný, ale z iného hľadiska odlišný, preto si treba uvedomiť hľadisko, z ktorého sa porovnávanie uskutočňuje.

4 VLASTNÁ PRÁCA

Táto kapitola pozostáva z časti 4.1, v ktorej sa zaoberáme vývojom poistného trhu na Slovensku v oblasti poľnohospodárskeho poistenia, ďalej je to časť 4.2 kde ide o analýzu produktov poľnohospodárskeho poistenia a definíciu jednotlivých rizík a táto časť pozostáva z osobitných častí: 4.2.1 Allianz – Slovenská poisťovňa, a. s., 4.2.2. Generali Poisťovňa, a. s. a 4.2.3 UNIQA poisťovňa, a. s. V časti 4.3 sa zameriavame na súhrnný prehľad poistenia hospodárskych zvierat v jednotlivých poisťovniach a časť 4.4. je venovaná poisteniu poľnohospodárskych plodín.

4.1 Vývoj poistného trhu na Slovensku v oblasti poľnohospodárskeho poistenia

Pre vývoj poistného trhu na Slovensku v oblasti poľnohospodárskeho poistenia sú charakteristické mnohé zmeny. Zatiaľ čo pred rokom 1990 existovala len jedna poisťovňa, v súčasnosti je ich počet oveľa vyšší. Poisťovne pôsobiace na slovenskom poistnom trhu ponúkajú naozaj širokú škálu poistných produktov, avšak poľnohospodárskym poistením sa zaoberá len nepatrný počet z nich.

Rizikovosť v rámci poľnohospodárskej výroby bola do roku 1990 realizovaná v podobe:

- zákonného poistenia
- zmluvného poistenia
- fondu na zmiernenie nepoistiteľných škôd v poľnohospodárstve
- tzv. komplexného poistenia úrody

Zákonné poistenie - týmto poistením boli kryté riziká ako požiar, výbuch, blesk, víchrica, povodeň alebo záplava, ľadovec, zosuv pôdy a padanie skál. Zákonné poistenie bolo v kompetencii Slovenskej štátnej poisťovne, ktorá sa v roku 1992 zmenila akciovú spoločnosť s názvom Slovenská poisťovňa, a. s. Predmetom poistenia bola úhrada škôd na majetku socialistických poľnohospodárskych organizácií, ktoré vznikli v súvislosti s náhodnými udalosťami.

Zmluvné poistenie – predmetom poistenia boli vínna réva, jahody, ovocie, kvetiny a chmeľ. Zmluvné poistenie sa uzatváralo na základe poistnej zmluvy medzi poisťovňou a poľnohospodárskym podnikom.

Fond na zmiernenie nepoistiteľných škôd v poľnohospodárstve – na základe tohto poistenia boli kryté riziká ako sucho, mokro, dážď, choroby a škodcovia.

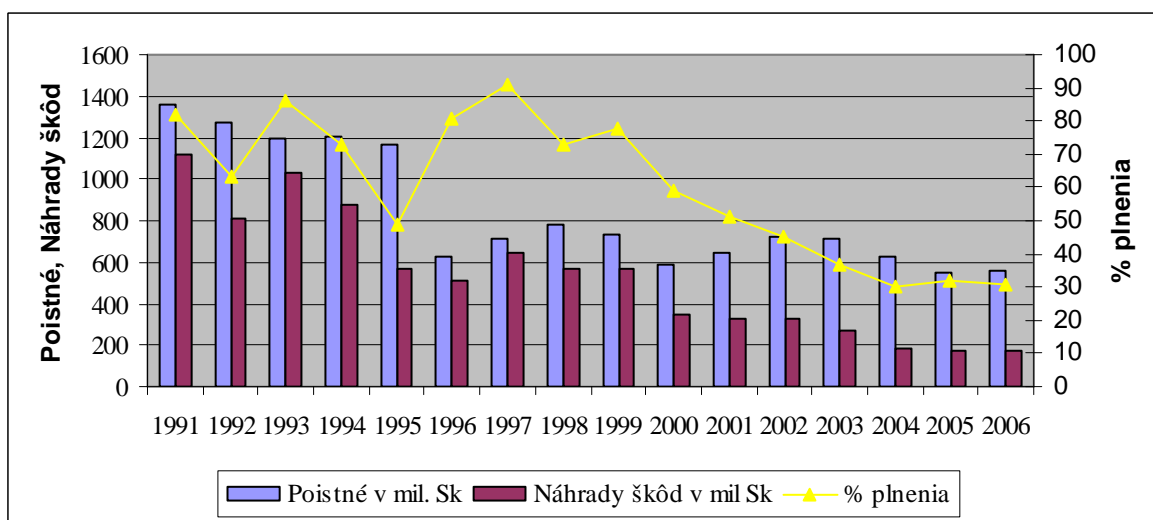
Komplexné poistenie úrody – toto poistenie sa realizovalo v Slovenskej republike v priebehu deviatich rokov a bolo ukončené 31. 12. 1990. Podstatou bolo komplexné

poistenie úrody poľnohospodárskych organizácií, pričom úroda bola krytá proti všetkým rizikám s výnimkou škôd, ktoré vznikli v súvislosti nesprávnym obrábaním, ošetrovaním alebo zberom.

Rozvoj poistného trhu na Slovensku sa začal v roku 1990, keď Slovenská poisťovňa stratila svoje monopolné postavenie a v rámci poisťovníctva začali vznikať aj ďalšie poisťovne a povolenie vykonávať poisťovaciú činnosť dostali aj zahraničné poisťovne, ktoré tu začali zakladať svoje dcérske spoločnosti. Slovenské poisťovníctvo za veľmi krátke obdobie dosiahlo pozitívne výsledky v rámci svojho rozvoja. Vývoj poľnohospodárskeho poistenia v oblasti poistného, náhrad škôd a percento (%) plnenia od roku 1991 do roku 2006 je zobrazený v grafe 1. Z uvedeného grafu vyplýva, že najvyššie percento plnenia bolo v roku 1997. Čo sa týka poistného a náhrad škôd najvyššiu úroveň dosiahli v roku 1991.

Vývoj poistného, náhrad škôd a % plnenia

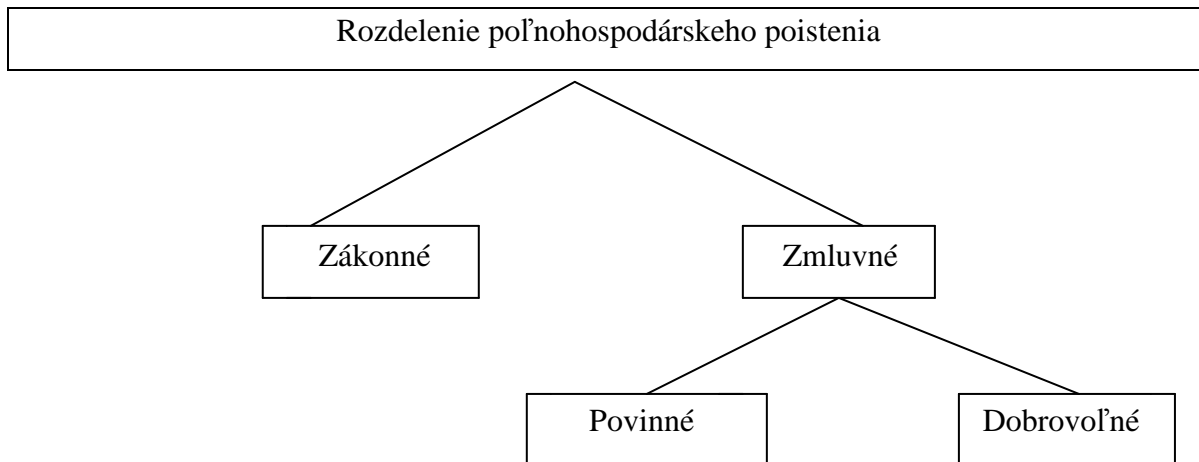
Graf 1

Zdroj: Výskumný ústav ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva (Ing. Chrastinová)

Rozdelenie poľnohospodárskeho poistenia

Schéma 4

Zdroj: autor

Schéma 4 zobrazuje základné rozdelenie poľnohospodárskeho poistenia na zákonné a zmluvné, pričom zmluvné sa ďalej člení na povinné a dobrovoľné.

V rámci dobrovoľného poistenia sa rozlišujú tri druhy:

1. Poistenie majetku

Tento druh poistenia sa zameriava na poistenie škôd a rizík, ktoré môžu vzniknúť na poľnohospodárskom majetku. Poistenie majetku je možné dojednať pre prípad poškodenia alebo zničenia v dôsledku živelných udalostí.

2. Poistenie hospodárskych zvierat

Najväčším rizikom pri chove hospodárskych zvierat sú nákazy, ktoré v jednotlivých prípadoch môžu ohroziť aj život človeka. A práve poistenie hospodárskych zvierat je zamerané na zníženie rizika v produkcii živočíšnej výroby.

3. Poistenie plodín

Poistenie plodín je efektívnym nástrojom na zabezpečenie stability v oblasti podnikania poľnohospodárskych podnikov. Jeho cieľom je minimalizovať dôsledky vyplývajúce z pôsobenia nepredvídateľných živelných udalostí.

Vývoj poľnohospodárskeho poistenia za obdobie rokov 1996 – 2006 je uvedený v tabuľke 1. Z uvedenej tabuľky vyplýva, že najvyššie poistné v oblasti plodín a hospodárskych zvierat bolo dosiahnuté v roku 1998. Z údajov v tabuľke je tiež zrejmé, že záujem o poľnohospodárske poistenie neustále klesá. Jedinou malou výnimkou je poistenie poľnohospodárskeho majetku, ktoré v posledných rokoch zaznamenalo mierny nárast.

Vývoj poľnohospodárskeho poistenia podľa jednotlivých druhov Tabuľka 1

(v mil. Sk)

Obdobie	Majetok			Plodiny			Zvieratá			Spolu		
	P	N	N/P	P	N	N/P	P	N	N/P	P	N	N/P
1996	180	109	61	255	268	105	194	134	69	629	511	81
1997	229	143	62	285	303	106	200	201	101	714	647	91
1998	234	107	46	336	308	92	212	156	74	782	571	73
1999	242	139	57	306	325	106	182	109	60	730	573	78
2000	232	102	44	196	165	84	157	79	50	585	346	59
2001	267	95	36	208	161	77	170	75	44	645	331	51
2002	294	124	42	260	140	54	173	60	35	727	324	45
2003	336	93	28	216	109	50	164	65	40	716	267	37
2004	336	82	24	169	59	35	123	45	37	628	186	30
2005	338	97	29	117	54	46	99	25	25	554	176	32
2006	356	120	34	112	46	41	91	10	11	559	176	31
Spolu	3044	1211	40	2460	1938	79	1765	959	54	7269	4108	57

Zdroj: Výskumný ústav ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva

(Ing. Chrastinová), vlastné prepočty

Vysvetlivky: P – poistné, N – náhrady škôd (poistné plnenie), N/P – hodnota v %

4.2 Produkty poľnohospodárskeho poistenia a definovanie rizík

V súčasnosti má povolenie podnikat' v oblasti poisťovníctva na území Slovenskej republiky 24 poisťovní, avšak poľnohospodárske poistenie ponúkajú len 3 z nich. Sú to:

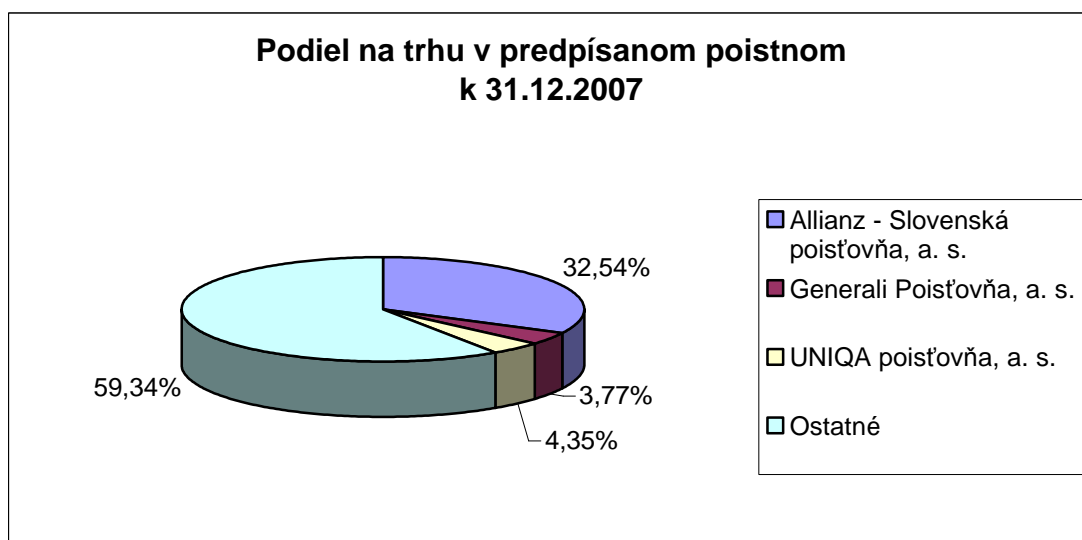
- Allianz – Slovenská poisťovňa, a. s.
- Generali Poisťovňa, a. s.
- UNIQA poisťovňa, a. s.

Všeobecná charakteristika jednotlivých poisťovní je uvedená v prílohe č. 2.

V grafe 2 je zobrazený podiel na trhu v predpísanom poistnom v oblasti životného aj neživotného poistenia spolu k 31. 12. 2007 v uvedených poisťovniach. Z uvedeného vyplýva, že najvyšší podiel na trhu má Allianz – Slovenská poisťovňa, a. s. s takmer 33%.

Podiel na trhu v predpísanom poistnom k 31. 12. 2007

Graf 2

Zdroj: www.slaspo.sk, autor

Poľnohospodárske poistenie je v súčasnosti z časti podporované aj zo strany štátu vo forme dotácií, podpôr na základe Nariadenia vlády č. 369/2007 o niektorých podporných opatreniach v pôdohospodárstve.

§ 11 hovorí o dotácií na úhradu straty spôsobenej prírodnými katastrofami na poľnohospodárskych plodinách a § 12 o dotácií na úhradu straty spôsobenej prírodnými katastrofami na zvieratách, pričom je možné poskytnúť dotáciu do 100% straty zníženej o poistné plnenie, ak je pestovateľ (chovateľ) poistený proti prírodným katastrofám a do 50% straty v prípade, že pestovateľ (chovateľ) nie je poistený proti prírodným katastrofám.

§ 13 upravuje dotáciu na úhradu straty spôsobenej nepriaznivými poveternostnými udalosťami na plodinách. Dotácia sa poskytuje do 80% vypočítanej straty zníženej o poistné plnenie v prípade, že pestovateľ je poistený proti nepriaznivým poveternostným udalostiam na plodinách a do 40%, ak nie je poistený.

V §14 a §15 je upravená dotácia na úhradu straty na zvieratách a plodinách v dôsledku vyhláseného opatrenia. V obidvoch paragrafoch je možné poskytnúť dotáciu do výšky 100% vypočítanej straty zníženej o poistné plnenie poskytnuté na úhradu straty.

§ 16 upravuje dotáciu na platby poistného v poľnohospodárstve. Dotáciu možno poskytnúť pestovateľovi alebo chovateľovi do 80% uhradeného ročného poistného, ak predmetom poistnej zmluvy je poistenie proti stratám spôsobeným prírodnými katastrofami alebo do 50% uhradeného ročného poistného, ak predmetom poistnej zmluvy je poistenie proti stratám spôsobeným nepriaznivými poveternostnými podmienkami, škodlivými organizmami a činiteľmi a ochoreniami zvierat.

Tabuľka 2 definuje základe riziká v oblasti poľnohospodárskeho poistenia, ktoré sú súčasťou všeobecných podmienok poistnej zmluvy jednotlivých poisťovní.

Definícia rizík

Tabuľka 2

Víchrice	Prúdenie vzduchu dosahujúce v mieste poistenia rýchlosť minimálne 74 km/h alebo dynamické pôsobenie hmoty vzduchu, ktorá sa pohybuje rýchlosťou 20,8m/s a viac (75 km/h a viac).
Požiar	Oheň v podobe plameňa, ktorý nežiadúco a nekontrolovane horí mimo určeného ohniska a šíri sa vlastnou silou.
Povodeň	Zaplavenie väčších alebo menších územných celkov vodou, ktorá sa prirodzeným spôsobom vyliala z brehov vodných tokov, priehrad alebo prírodných vodných nádrží, alebo ktorá tieto brehy alebo hrádze pretrhla.
Krupobitie	Ľadové krúpy rôznej veľkosti, ktoré sa v nepriaznivých klimatických podmienkach vytvárajú v horných vrstvách atmosféry. Za ľadovec sa považujú krúpy s minimálnym priemerom 5 mm.
Prietrž mračien	Poveternostné podmienené krátkotrvajúce silné zrážky s 25 litrami na m ² za 15 minút.
Jarný mráz	Teploty nižšie ako 1° C.
Vyzimovanie	Poškodenie ozimovaných plodín (obilnín a olejnín) vymrznutím, nadmerným suchom alebo mokrom, záplavou, prudkými rozdielmi teplôt a vyhladovaním.

Zdroj: Allianz – Slovenská poisťovňa, a. s., UNIQA poisťovňa, a. s., Generali Poisťovňa, a. s., autor

V nasledujúcej časti budeme analyzovať jednotlivé produkty poľnohospodárskeho poistenia, ktoré ponúkajú uvedené komerčné poisťovne podnikom s poľnohospodárskym zameraním. Každá z uvedených poisťovní ponúka v oblasti poľnohospodárskeho poistenia aj poistenie poľnohospodárskeho majetku, ale vzhľadom na rozsiahlosť témy sa budeme venovať len poisteniu plodín a hospodárskych zvierat. Súhrnný prehľad poisťných produktov, ktoré ponúkajú komerčné poistenie v oblasti poľnohospodárskeho poistenia je uvedený v prílohe č. 1.

4.2.1 Allianz – Slovenská poisťovňa, a. s.

Pre poľnohospodárske spoločnosti okrem poistenia majetku a zodpovednosti ponúka poistenie hlavného predmetu činnosti:

- a) Poistenie pre prípad poškodenia alebo zničenia plodín
- b) Poistenie hospodárskych zvierat

a) Poistenie pre prípad poškodenia alebo zničenia plodín

V tomto druhu poistenia Allianz – Slovenská poisťovňa, a. s. ponúka poistenie pre prípad poškodenia alebo zničenia plodín ľadovcom, víchrícou, povodňou, požiarom, záplavou z prietrže mračien.

Poistenie kryje širokú škálu skupín plodín, a to buď v rámci celej skupiny alebo individuálne:

- plodiny pestované na ornej pôde – obilniny, olejniny, okopaniny, strukoviny, aromatické a koreninové rastliny, zelenina, krmoviny na ornej pôde
- ovocie
- špeciálne plodiny – priadne rastliny, jednorodne liečivé rastliny, chmeľ, tabak, vinič a jeho sadenice

Allianz – Slovenská poisťovňa, a. s. v rámci poistenia pre prípad poškodenia alebo zničenia plodín ponúka úzko špecializovaný produkt na poistenie cukrovej repy, ktorý ponúka v dvoch variantoch:

1) poistenie nákladov vynaložených na pestovanie cukrovej repy, t.j. nákladov na sejbu, výživu, ochranu a pod.

2) poistenie pre prípad zníženia úrody cukrovej repy

Pri oboch týchto formách je cukrová repa krytá proti ľadovcu, víchrici, povodni, záplave z prietrže mračien a jarnému mrazu.

V tabuľke 3 sú uvedené najvyššie vyplatené plnenia v oblasti poistenia poľnohospodárskych plodín v období rokov 2003 – 2005.

Najvyššie plnenia vyplatené poľnohospodárskym klientom za posledné roky v oblasti poistenia poľnohospodárskych plodín v Allianz – Slovenskej poisťovni, a. s.

Tabuľka 3

Rok	Klient z okresu	Príčina vzniku poistnej udalosti	Poistné plnenie (Sk)*
2003	Levice	ľadovec	4 237 024
2003	Piešťany	ľadovec	4 368 819
2003	Nové Zámky	ľadovec	4 238 739
2004	Levice	ľadovec, víchrica	4 581 509
2004	Levice	ľadovec	3 010 784
2004	Levice	ľadovec	2 191 904
2005	Veľký Krtíš	ľadovec	4 790 500
2005	Nové Zámky	ľadovec	2 939 000
2005	Nitra	ľadovec	2 241 628
2005	Bratislava	ľadovec	2 206 644

Zdroj: Allianz – Slovenská poisťovňa, a. s.

* plnenie poskytnuté jednému klientovi v danom roku

Poistné plnenie

Poisťovateľ poskytne plnenie len vtedy, ak rozsah poškodenia vybranými živelnými rizikami na hlavné časti plodiny, na pozemku súvislé osiatom alebo vysadenom tým istým druhom plodiny dosiahne aspoň 10% na množstve poistenej úrody. Toto ustanovenie sa nevzťahuje na prípade ak bola plodina poškodená ľadovcom natoľko, že bolo potrebné vykonať dosiatie alebo dosadenie. Poisťovateľ hradí sumu zodpovedajúcu hodnote potrebného osiva alebo sadby na vykonanie dosevu alebo dosadby a nákladov potrebných na ich vykonanie, najviac však 500 Sk/ha. Z vypočítanej sumy sa odpočíta dohodnutá spoluúčasť uvedená v zmluve.

b) Poistenie hospodárskych zvierat

Poistenie je možné dojednať na uhynutie, usmrtenie a zmárnenie na úradný príkaz alebo nutné usmrtenie zvierat z dôvodu:

- nákazy hospodárskych zvierat (mor hovädzieho dobytky, mor ošípaných, BSE, IBR, slintačka, krívačka, brucelóza, dyzentéria)
- nákazy hydiny (salmonelóza, tuberkulóza, infekčná bronchitída, infekčná hepatitída, vtáčia chrípka)
- živelných udalostí (požiar, víchrica, priamy úder blesku, záplava, povodeň, zrútenie zemín, skál, stromov)
- jednotlivých škôd na reprodukčných zvieratách (chorôb, zlomenín, omrzlín, popálenín, uškrtenia, vytknutia, potratov)

- jednotlivých škôd na plemenných zvieratách
- úhynu, úrazu, krádeže a straty zvierat pri preprave

Poistiť je možné hovädzí dobytok, ošípané, ovce, kozy, kone v rámci jednotlivých vekových kategórií. Z hydiny je možné poistiť sliepky, morky, kačice a husi. Poistenie kryje aj zmárnenie poistených zvierat, nariadené podľa predpisov o veterinárnej starostlivosti vo vyhlásenom ohnisku nákazy Štátnou veterinárnou správou.

Poistenie sa vzťahuje na uhynutie, krádež alebo stratu poistených zvierat v dôsledku živelnej udalosti (požiar, výbuch, blesk, víchrica, povodeň, záplava, ľadovec, zosúvanie pôdy, zrútenie skál alebo zemín, pokiaľ k nim nedošlo v súvislosti s priemyselnou alebo stavebnou prevádzkou, zosúvaním alebo zrútením lavín, pádom stromov, stožiarov a iných predmetov, ak nie sú súčasťou poškodenej poistenej veci, zemetrasením, dosahujúcim aspoň 6-ty stupeň medzinárodnej stupnice udávajúcej makroskopické účinky zemetrasenia).

Začiatkom roka 2006 ponuku krytia hospodárskych zvierat doplnili riziká:

- uhynutie zvierat z dôvodu prerušenia dodávky elektrického prúdu
- uhynutie zvierat zasiahnutých elektrickým prúdom
- uhynutie hydiny zapríčinené prehriatím organizmu

V tabuľke 4 sú uvedené najvyššie vyplatené plnenia v oblasti poistenia hospodárskych zvierat v období rokov 2003 – 2005.

Najvyššie plnenia vyplatené poľnohospodárskym klientom za posledné roky v oblasti poistenia hospodárskych zvierat v Allianz – Slovenskej poisťovni, a. s.

Tabuľka 4

Rok	Klient z okresu	Príčina vzniku poistnej udalosti	Poistné plnenie (Sk)*
2003	Prievidza	Klasický mor ošípaných	4 173 915
2003	Martin	Actinobacillus	1 548 529
2003	Galanta	Actinobacillus	1 256 144
2004	Prievidza	Klasický mor ošípaných	17 653 600
2004	Lučenec	Klasický mor ošípaných	11 870 472
2004	Topoľčany	Jednotlivé škody – poranenia, úrazy	3 499 046
2004	Topoľčany	Jednotlivé škody – poranenia, úrazy	2 858 864
2005	Dunajská Streda	Jednotlivé škody – poranenia, úrazy	2 345 300
2005	Trenčín	Actinobacillus	2 245 000
2005	Lučenec	Klasický mor ošípaných	1 510 000

Zdroj: Allianz – Slovenská poisťovňa, a. s.

* plnenie poskytnuté jednému klientovi v danom roku

Poistné plnenie

V prípade nákazy hospodárskych zvierat poskytne poisťovateľ plnenie len za škody vzniknuté do konca nákazy, maximálne však do 8 mesiacov jej trvania. Na škody, ktoré vzniknú z nákazy po tomto období sa poistenie nevzťahuje. Opätovne poistenému vzniká nárok na plnenie až po uplynutí 6 mesačnej ochrannej lehoty po tom, čo bola nákaza v chove vyhlásená Štátnou veterinárnou správou za zaniknutú.

V prípade nákazy hydiny povinnosť poisťovateľa plniť vzniká po 7 dňoch po dojednaní poistenia (čakacia lehota). Čakacia lehota sa neuplatňuje pri škodách spôsobených živelnou udalosťou.

4.2.2 Generali Poist'ovňa, a. s.

Generali Poist'ovňa, a. s. ponúka poľnohospodárom komplexné poistenie proti nepredvídateľným udalostiach a to:

- a) Poistenie poľnohospodárskych plodín
- b) Poistenie hospodárskych zvierat

a) Poistenie poľnohospodárskych plodín

Poľnohospodárske plodiny je možné v Generali Poist'ovni, a. s. poistiť na živelné riziká, následkom ktorých došlo u nich ku kvantitatívnemu úbytku poistenej úrody, pričom povinnosťou poisteného je poistenie celej výmery daného druhu plodiny. Poistenie je možné dojednať pre prípad poškodenia, zničenia poľnohospodárskych plodín v dôsledku týchto rizík: krupobitie, jarný mráz u vybraných plodín, živel (výchrica, požiar, povodeň, záplava, krupobitie), pričom tu existuje možnosť poistiť aj výber týchto rizík, ale musí byť dodržaná podmienka, že základné poist'ované riziko vždy bude krupobitie a ostatné riziká si klient nakombinuje podľa potreby danej plodiny.

Poistné plnenie

Výšku škody stanoví poisťovateľ na základe fyzických obhliadok na konkrétnej parcele. Škody (spôsobujúce úbytok na úrode) z poistených rizík sa počas hlavnej vegetácie na poistenej parcele sčítavajú. Poisťovateľ poskytne poistenému plnenie vo forme finančnej náhrady, ak výška škôd na poistenej parcele počas hlavného vegetačného obdobia presiahne 10 a viac percentný a u špeciálnych plodín 20 a viac percentný kvantitatívny úbytok z poistenej úrody (podmienená franšíza), od ktorého odpočíta spoluúčasť dojednanú v poistnej zmluve.

b) Poistenie hospodárskych zvierat

Predmetom poistenia sú hospodárske zvieratá rozdelené podľa druhov do kategórií a účelu ich využitia:

- b1) Poistenie hospodárskych zvierat (hovädzí dobytok, ošípané, ovce, kozy, kone) pre prípad hromadných škôd v dôsledku nákazlivých chorôb, živelných rizík a strát hospodárskych zvierat, ak takáto skutočnosť nastala počas živeľnej udalosti,*
- b2) Poistenie hospodárskych zvierat (hovädzí dobytok, ošípané, ovce, kozy) pre prípad jednotlivých škôd (pripoistenie k poisteniu hospodárskych zvierat pre prípad hromadných škôd), ktoré zahŕňa chorobu akútnu, pôrod, úraz,*
- b3) Poistenie hydiny (kura domáca, morka) pre prípad hromadných škôd v dôsledku nákazlivých chorôb, straty hydiny, ak takáto skutočnosť nastala počas živeľnej udalosti a možnosť pripoistenia hydiny na riziko prehriatia,*
- b4) Poistenie králikov z intenzívneho chovu pre prípad hromadných škôd, ktoré zahŕňa riziko nákazlivých chorôb, živelných rizík a krádeže králikov počas živeľnej udalosti.*

Poistné plnenie

Poistovateľ odškodní škody, pri ktorých nastane úbytok v poistenom chove za predpokladu, že takáto skutočnosť nastala z poistených rizík dojednaných v poistnej zmluve. Poistné plnenie sa dojednáva so spoluúčasťou. Poistovateľ poskytne poistenému poistné plnenie vo forme finančnej náhrady.

4.2.3 UNIQA poisťovňa, a. s.

UNIQA poisťovňa, a. s. ponúka tieto druhy poistenia:

- a) Poistenie plodín
- b) Poistenie hospodárskych zvierat

a) Poistenie plodín

Pri tomto druhu poistenia UNIQA poisťovňa, a. s. ponúka:

- a1) Poistenie plodín proti poškodeniu alebo zničeni u ľadovcom – pri poistení plodín proti poškodeniu alebo zničeni u ľadovcom je možné dojednať poistenie pre obilniny, okopaniny, olejnin y, strukoviny, krmoviny na ornej pôde, ovocie, zeleninu a špeciálne plodiny (vinič, chmeľ, liečivé a koreninové rastliny),*

a2) *Poistenie plodín proti požiaru* – k produktu ľadovec ponúka UNIQA ako pripoistenie poistenie proti požiaru pri plodinách, u ktorých v čase dozrievania a zberu vzniká nebezpečenstvo poškodenia alebo zničenia požiarom (hustosiate obilniny),

a3) *Poistenie plodín proti poškodeniu alebo zničeniu* – ide o kombinovaný živel v rozsahu ľadovec, víchrica, záplava z prietrže mračien a požiar.

Poistné plnenie

Poistné plnenie v prípade poškodenia alebo zničenia ľadovcom vzniká v tom prípade, že poškodenie je dokázateľne spôsobené vplyvom ľadovca a u hlavných kultúr (obilniny, strukoviny, olejníny, okopaniny) spôsobilo 5 a viac percentný úbytok na množstve pre poistený výnos na parcele a u ovocia a zeleniny a špeciálnych plodinách 20 a viac percentný úbytok na množstve pre poistený výnos na parcele.

b) Poistenie hospodárskych zvierat

b1) *Poistenie stáda hospodárskych a plemenných zvierat* – poistenie sa vzťahuje na hovädzí dobytok, ošípané, ovce, kozy a plemenníky týchto zvierat.

Poistenie stáda hospodárskych a plemenných zvierat kryje škody, ako:

- úhyny, zmárnenia, nutné zabitia, ktoré vznikli v dôsledku nasledovných nebezpečí:
- nákazy alebo choroby
- úrazu (v dôsledku poruchy technickej inštalácie)
- živelných udalostí
- krádeže

b2) *Poistenie hydiny* – toto poistenie sa vzťahuje na hromadné škody v dôsledku nákaz a škody spôsobené živelnými udalosťami.

Poistné plnenie

Súčasťou poistenia je aj spoluúčasť, ktorej hodnota sa dojednáva v poistnej zmluve. Poistné plnenie sa poskytne až vtedy, ak výška škody presiahne hodnotu spoluúčasti, pričom je znížené o výnosy dosiahnuté zúžitkovaním poistených zvierat. Ak je poistná suma nižšia ako hodnota zvierat, hradí sa len časť škody, ktorá je v pomere k celkovej škode, v akom je poistná suma k hodnote zvierat. Ide o tzv. pomerné plnenie.

V tabuľke 5 sa zameriavame na porovnanie poistných produktov v oblasti poistenia hospodárskych zvierat a tabuľka 6 je venovaná porovnaniu poľnohospodárskych plodín. Tieto tabuľky sú vypracované aj z dôvodu sprehl'adnenia riešenej problematiky.

4.3 Porovnanie poistenia hospodárskych zvierat na Slovensku

Tabuľka 5

<i>POISTOVNE</i>	<i>ALLIANZ - SP</i>	<i>GENERALI</i>	<i>UNIQA</i>
PREDMET POISTENIA			
Poistenie hovädzieho dobytku, ošípaných, oviec, kôz, koní, hydiny	ÁNO	ÁNO	ÁNO
Poistenie králikov	NIE	ÁNO	ÁNO
ROZSAH POISTENIA			
Poistenie zvierat pre prípad nákazy, úhynu, úrazu	ÁNO	ÁNO	ÁNO
Poistenie pre prípad krádeže, straty počas prepravy	ÁNO	NIE	NIE
Poistenie zvierat pre prípad úhynu v dôsledku prerušenia dodávky elektrickej energie	ÁNO	NIE	NIE
Poistenie hydiny pre prípad úhynu zapríčineného prehriatím organizmu	ÁNO	ÁNO	NIE
Poistenie zvierat pre prípad zemetrasenia, zosunutia alebo zrútenia lavín, pádu stromov	ÁNO	NIE	NIE
POISTNÉ PLNENIE			
Možnosť poistenia zvierat	možno poistiť zvieratá vo vlastníctve poisteného alebo v trvalom či dočasnom užívaní alebo prevzaté za účelom úschovy či na základe zmluvy	možno poistiť zvieratá vo vlastníctve poisteného alebo zvieratá prevzaté na základe zmluvy	možno poistiť zvieratá vo vlastníctve poisteného alebo zvieratá prevzaté na základe zmluvy alebo v trvalom či dočasnom užívaní poisteného
Nárok na poistné plnenie	*v prípade nákazy len na škody vzniknuté do konca nákazy, maximálne do 8 mesiacov jej trvania, opätovný nárok vzniká až po 6 mesačnej	*v prípade úhynu a zmárnenia len ak chov bol pred začiatkom poistného krytia bez chorôb a zmárnenie bolo nariadené podľa predpisov *na všetky riziká uvedené	nárok vzniká ak výška škody presiahne hodnotu spoluúčasti a poistné plnenie sa zníži o výnosy dosiahnuté zúžitkováním poistených zvierat
Spoluúčasť	základná výška je 20% a hodnota voliteľnej výšky predstavuje 10%, 30%, 40%,50%	dohodnutá v poistnej zmluve a odpočítava sa od určenej výšky škody	prasnice, kančeka - 4%, ošípané do 3 mesiacov - 5%, odstavná od 4 týždňa-3 mesiacov 10%
Výška škody	poistením je krytá len tá škoda, ktorá vznikla v dôsledku rizík dojednaných v poistnej zmluve	skúma sa najskôr či je škoda poistením krytá, ak áno nasleduje kvantifikácia škody	ak je poistná suma nižšia ako hodnota zvierat, hradí sa len tá časť škody, ktorá je v takom pomere k celkovej škode, v akom je poistná suma k hodnote zvierat
Poistná suma	v prípade škôd je to súčin priemernej hmotnosti zvierat a dohodnutej jednotkovej ceny	súčin počtu kusov zvierat v každej kategórii a všetkých miest poistenia poistnou sumou na jedno zviera	súčin počtu kusov zvierat v každej kategórii a na danom mieste poistenia s jednotnou sumou na jedno zviera

Zdroj: autor

4.4 Porovnanie poistenia poľnohospodárskych plodín na Slovensku

Tabuľka 6

<i>POISTOVNE</i>	<i>ALLIANZ - SP</i>	<i>GENERALI</i>	<i>UNIQA</i>
PREDMET POISTENIA			
Poistenie obilnín, olejnín, okopanín, strukovín	ÁNO	ÁNO	ÁNO
Poistenie viniča, tabaku, chmeľu, ovocia, zeleniny	ÁNO	ÁNO	ÁNO
Poistenie špeciálnych plodín	ÁNO	ÁNO	ÁNO
Poistenie cukrovej repy	ÁNO	NIE	ÁNO
ROZSAH POISTENIA			
Poistenie plodín proti poškodeniu ľadovcom	ÁNO	ÁNO	ÁNO
Poistenie plodín proti vybraným živelným rizikám	ÁNO	ÁNO	ÁNO
Poistenie proti poškodeniu záplavou z prietrže mračien	ÁNO	ÁNO	ÁNO
Poistenie proti poškodeniu požiarom	ÁNO	ÁNO	ÁNO
POISTNÉ PLNENIE			
Možnosť poistenia plodín	plodiny, pestované na pozemku vo vlastníctve poisteného alebo ktorý využíva na základe zmluvy o nájme	plodiny, pestované na pozemku vo vlastníctve poisteného alebo ktorý využíva na základe zmluvy o nájme	plodiny, pestované na pozemku vo vlastníctve poisteného alebo ktorý využíva na základe zmluvy o nájme
Nárok na poistné plnenie	ak rozsah poškodenia dosiahne aspoň 10% na množstve poistenej úrody, toto neplatí v prípade, že bolo potrebné vykonať dosiatie alebo dosadenie plodiny - poisťovateľ hradí najviac 500 Sk/ha	ak výška škody presiahne 10% franšízu a u špeciálnych plodín 20% franšízu	ak výška škody dosiahne 5% a viac u hlavných plodín a 20% a viac u špeciálnych plodín
Spoluúčasť	dohodnutá v poistnej zmluve a odpočítava sa od plnenia pri každej poistnej udalosti	dohodnutá v poistnej zmluve a odpočítava sa od plnenia pri každej poistnej udalosti	dohodnutá v poistnej zmluve a odpočítava sa od plnenia pri každej poistnej udalosti
Výška škody	stanovená na základe fyzických obhliadok	stanovená na základe fyzických obhliadok	stanovená na základe fyzických obhliadok
Poistná suma	súčin výmery a poisteného výnosu	súčin výmery, na ktorej sa plodina pestuje a poisteného výnosu	súčin výmery plánovanej a plánovanej ceny

Zdroj: autor

Na základe tohto porovnania môžeme tvrdiť, že ponuka poistných produktov jednotlivých poisťovní je približne rovnaká. Všetky tri poisťovne sa zameriavajú na rovnaký predmet poistenia a skoro všetky majú aj rovnaký rozsah poistenia. Podstatnejšie rozdiely sú v oblasti poistného plnenia, hlavne čo sa týka výšky spoluúčasti a nároku na poistné plnenie. Dôležitým dokumentom je poistná zmluva, v ktorej sú presne vymedzené podmienky poistenia jednotlivých komerčných poisťovní.

5 ZÁVER

Poistovníctvo má v sektore poľnohospodárstva nezastupiteľné miesto. Poistenie je dôležitým nástrojom v oblasti finančnej politiky štátu. Predstavuje prostriedok na elimináciu rizika v rámci poľnohospodárskej výroby.

Hlavným cieľom bakalárskej práce je analýza produktov poľnohospodárskeho poistenia na Slovensku a môžeme skonštatovať, že tento cieľ bol splnený. Poistenie poľnohospodárskych rizík v súčasnosti ponúkajú len tri komerčné poisťovne z veľkého počtu poisťovní, ktoré pôsobia na slovenskom poistnom trhu a to Allianz – Slovenská poisťovňa, a. s., Generali Poisťovňa, a. s. a UNIQA poisťovňa, a. s. Poistenie poľnohospodárskych rizík, ktoré ponúkajú tieto poisťovne nie je veľmi odlišné a možno ho zhrnúť do troch základných oblastí:

1. Poistenie poľnohospodárskych plodín
2. Poistenie hospodárskych zvierat
3. Poistenie poľnohospodárskeho majetku

Poistenie poľnohospodárskych podnikov je v súčasnosti na nízkej úrovni. Len časť z nich má poistenú úrodu či hospodárske zvieratá. Jedným z dôvodov prečo je to tak, je cena poistných produktov, ktorú poľnohospodári považujú za príliš vysokú. V tejto súvislosti je zaujímavé to, že sadzby poistného pre niektoré plodiny v roku 2007 dosiahli úroveň sadzieb, ktoré boli v platnosti v 80-tych rokoch. Takže je veľmi málo pravdepodobné, že v poisťovniach v najbližšom období dôjde k redukcii cien poistných produktov. Práve naopak extrémne výkyvy počasia nútia poisťovne zvyšovať sadzby svojich poistných produktov. Aj toto je jeden z dôvodov, prečo je záujem o poistenie poľnohospodárskych rizík zo strany poľnohospodárov nízky.

Ďalším z dôvodov nízkeho záujmu o poľnohospodárske poistenie je nedostatočná ponuka zo strany komerčných poisťovní. Napriek veľmi počtu poisťovní, ktoré pôsobia na Slovensku, toto poistenie ponúkajú len tri z nich. Tomuto druhu poistenia sa poisťovne pravdepodobne nevenujú aj z toho dôvodu, že sa veľmi ťažko posudzuje spôsob ako škoda vznikla, ale aj miera zavinenia.

Pozitívnu stránkou prečo mať uzatvorené s poisťovňou poistenie na krytie poľnohospodárskych rizík je to, že poľnohospodárske poistenie je podporované zo strany štátu v rôznych formách. V prípade vzniku poistnej udalosti majú poľnohospodárske podniky nárok na vyššiu dotáciu od štátu. Ministerstvo pôdohospodárstva každý rok rozhoduje o poskytnutí podpory na úhradu časti poistného plateného poľnohospodárskym subjektom z poistnej zmluvy na poistenie pre prípad škôd spôsobených prírodnými katastrofami v rastlinnej výrobe alebo živočíšnej výrobe a to do výšky 100% v prípade, že pestovateľ (chovateľ) je poistený proti prírodným katastrofám alebo do výšky 50% v prípade, že nemá uzatvorené poistenie proti prírodným katastrofám. Dotáciu je možné poskytnúť aj na úhradu ročného zaplateného poistného a to do výšky až 80% v prípade, že má pestovateľ (chovateľ) uzatvorenú poistnú zmluvu. Aj napriek tejto podpore je riešenie rizikovosti v sektore poľnohospodárstva nepostačujúce.

Ďalším pozitívom v oblasti poistenia je aj poskytovanie nenávratných finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov Európskej únie a štátneho rozpočtu v rámci Programu rozvoja vidieka 2007 – 2013. Podmienkou je, aby majetok nadobudnutý z týchto finančných prostriedkov bol poistený minimálne proti krádeži a poškodeniu počas obdobia 5 rokov.

Práve podpora zo strany štátu a z Európskej únie by mohla oživiť záujem poľnohospodárov o poistenie plodín a zvierat, ale tiež veľa závisí od výšky poistných sadzieb, ktoré poisťovne na trhu ponúkajú.

Nové poistné produkty poisťovní by mohli byť jedným z riešení na zvýšenie záujmu o poľnohospodárske poistenie. Extrémne klimatické výkyvy v počasí alebo problémy globálneho otepľovania, s ktorými sa stretávame v poslednom období by mohli viesť poisťovne k uvedeniu nového produktu vo svojej ponuke a to poistenia úrody v prípade sucha. V súčasnosti však poisťovne tento druh poistenia odmietajú, pretože sucho považujú za nepoistiteľné riziko. V rámci Európskej únie sa týmto druhom poistenia zaoberajú len dve krajiny, pričom Rakúsko je jednou z nich.

Poľnohospodárstvo má nezastupiteľné miesto v hospodárstve štátu a je preto potrebné, aby si štát uvedomil, že je nevyhnutné uskutočniť zmenu v systéme poľnohospodárskeho poistenia. Dôležité je zamerať sa aj na zvýšenie konkurencie komerčných poisťovní v oblasti poľnohospodárskeho poistenia.

6 POUŽITÁ LITERATÚRA

1. BEŇOVÁ, E. a KOL. (2003): *Financie a mena*, EKONÓM, Bratislava, 2003, 346 strán, ISBN 80-225-1659-7
2. BODIE, Z., MERTON, R. C. (2000): *Finance*, Prentice Hall, New Jersey, 2000, s. 256 – 361, ISBN 0-13-310897-X
3. ČEJKOVÁ, V., NEČAS, S. (2004): *Finanční podnikání komerční pojišťovny po vstupu do Evropské unie*, In: *Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie Firma a konkurenčné prostredie 2004*, KONVOJ, Brno, 2004, s. 9, ISBN 80-7302-080-7
4. FEKETE, I. (2001): *Poistenie podnikateľských rizík*, Poradca č.2, Žilina, 2001, s. 261-271, ISSN 1335-1583
5. GOZORA, V. (2000): *Krízový manažment*, SPU v Nitre, 2000, s. 88, ISBN 80-7137-802-X
6. GRMANOVÁ, E. (2004): *Poistovníctvo*, Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne, Trenčín, 2004, ISBN 80-8075-015-7
7. HUML, J. (2002): *Možnosti řízení rizika*, In: *Zborník vedeckých prác z medzinárodnej vedeckej konferencie doktorantov, Mladá veda 2001*, Nitra, 2002, s. 207-210, ISBN 80-7137-971-9
8. CHOVAN, P., ČEJKOVÁ, V. (1995): *Malá encyklopédia poistenia a poistovníctva s cudzojazyčnými ekvivalentmi*, ELITA, Bratislava, 1995, 347 strán, ISBN 80-85323-84-2
9. CHOVAN, P., ČEJKOVÁ, V. (1992): *Výkladový slovník poistovníctva*, Slovenské pedagogické nakladateľstvo, Bratislava, 1992, 93 strán, ISBN 80-08-01818-6
10. CHRASTINOVÁ, Z. (2002): *Rizikovosť poľnohospodárskej výroby a jej riešenie na Slovensku a vo vybraných štátoch*, VÚEPP, Bratislava, 2002, 29 strán, ISBN 80-8058-258-0
11. CHRASTINOVÁ, Z. (2007): *Systém kompenzácie strát v poľnohospodárstve vyplývajúcich z rizika prírodných katastrof*, In: *Ekonomika poľnohospodárstva*, VÚEPP, č. 4, Bratislava, s. 23-29, 2007, ISSN 1335-6186
12. CHRASTINOVÁ, Z. (2005): *Analýza ekonomických a inštitucionálnych faktorov zmien efektívnosti poľnohospodárstva v Slovenskej republike*, štúdia č. 91/2005, VÚEPP, s. 57-62, 2005, ISBN 80-8058-357-7

13. KAFKOVÁ, E. a kol. (2004): Poistovníctvo, Podnikovohospodárska fakulta v Košiciach, EKONÓM, Bratislava, 2004, ISBN 80-225-1984-0
14. KOŠČO, T. (2002): Financie II., Riziko a poistovníctvo, SPU v Nitre, 2002, 130 strán, ISBN 80-8069-008-1
15. KOŠČO, T. (2005): Riziko a poistovníctvo, SPU v Nitre, 2005, 143 strán, ISBN 80-8069-539-3
16. KOŠÍK, O. (2007): Poistovníctvo – vybrané problémy, Bratia Sabovci, Zvolen, 2007, s. 115-116, ISBN 978-80-8083-370-1
17. MEUWISSEN, M. P. M. (2000): Insurance as a risk management tool for European agriculture, Grafisch Bedrijf Ponsen & Looijen, Wageningen, 2000, 117 strán, ISBN 90-5808-171-0
18. MIHÁLIKOVÁ, A., HORNIÁKOVÁ, Ľ. (2002): Teória finančných a menových vzťahov, Univerzita Komenského, Právnická fakulta, Bratislava, 2002, 350 strán, ISBN 80-7160-171-3
19. RAIS, K. (2004): Řízení rizík firmy, In: Svět informačních systémů, UTB, Zlín, 2004, s. 56-62, ISBN 80-7318-166-5
20. RUČINSKÝ, R. (2002): ABC o financiách, ORIENS, Košice, 2002, 243 strán, ISBN 80-88828-26-0
21. ŠÍBL, D. a KOL. (2002): Veľké ekonomická encyklopédia, Výkladový slovník A-Ž, SPRINT, Bratislava, 2002, s. 647, ISBN 80-89085-04-0
22. TÓTH, M. (2000): Analýza stavu poistenia poľnohospodárskych subjektov a nové produkty na poistnom trhu, In: Zborník z konferencie mladých vedeckých pracovníkov FEM, Mladá veda, jej prínosy a perspektívy, Nitra, 2000, s. 143-146, ISBN 80-7137-675-2
23. TÓTH, M. (2002): Analýza poistenia poľnohospodárskych subjektov na poistnom trhu, In: Zborník vedeckých prác z Medzinárodných vedeckých dní, Nitra, 2002, 2. diel, s. 1435-1438 ISBN 80-8069-030-8
24. TÓTH, M., KOŠČO, T., SZOVICS, P. (2007): Poistenie, SPU v Nitre, 2007, 131 strán, ISBN 978-80-8069-853-9
25. Zákon č. 95/2002 Z. z. o poistovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
26. ZOBORSKÝ, I. M. (2001): Ekonomika poľnohospodárstva, SPU v Nitre, 2001, s. 9, ISBN 80-7137-941-7

27. ZOBORSKÝ, I. M. (2002): Ekonomika poľnohospodárstva, SPU v Nitre, 2002, s. 45, ISBN 80-8069-075-8
28. ZOBORSKÝ, I. M. (2006): Ekonomika poľnohospodárstva, SPU v Nitre, 2006, s. 73, ISBN 80-8069-758-2
29. <http://www.agromagazin.sk> - Agromagazín – mesačník o ekonomike, financiách a bioenergetike, č. 1/2008
30. <http://www.allianzsp.sk> - Allianz – Slovenská poisťovňa, a. s.
31. <http://www.generalisk> - Generali Poisťovňa, a. s.
32. <http://www.mpsr.sk> - Ministerstvo pôdohospodárstva SR
33. <http://www.poistenie.sk> - Poistenie
34. <http://www.poistovne.sk> - Poisťovne
35. <http://www.slaspo.sk> - Slovenská asociácia poisťovní
36. <http://www.uniqa.sk> - UNIQA poisťovňa, a. s.
37. <http://sk.wikipedia.org> - Wikipédia – Slobodná encyklopédia

7 PRÍLOHY

Poistné produkty ponúkajúce komerčné poisťovne v oblasti poľnohospodárskeho poistenia v roku 2007

Príloha 1

POISTNÉ PRODUKTY	ALLIANZ - SP	UNIQA	GENERALI
Poistenie plodín			
Poistenie viniča hroznorodého proti poškodeniu jarnými mrazmi			•
Poistenie plodín proti poškodeniu ľadovcom	•	•	•
Poistenie plodín proti škodám z vyzimovania	○		
Poistenie plodín proti poškodeniu vybranými živelnými rizikami	•	•	•
Poistenie plodín proti poškodeniu živelnými udalosťami		•	•
Poistenie plodín proti poškodeniu záplavami		•	•
Poistenie plodín proti poškodeniu požiarom	•	•	•
Poistenie predpestovaných priesad zeleniny, tabaku, koreninových a aromatických rastlín			•
Poistenie pre prípad poškodenia alebo zničenia ovocných výpestkov ľadovcom, víchrícou	○	•	•
Poistenie lesných porastov		•	
Poistenie zvierat			
Poistenie zvierat	•	•	•
Poistenie plemenníkov	•	•	•
Krátkodobé poistenie koní chovaných na špeciálne účely	•	•	>
Poistenie farmového chovu jeleňa obyčajného, daniela škrvnitého, muflóna obyčajného a kamzka	○		>
Poistenie čistokrvných psov			>
Poistenie hospodárskych zvierat pre prípad hromadných škôd	•	•	•
Poistenie jednotlivých hospodárskych zvierat pre prípad škôd	•	•	•
Poistenie kráv pre prípad jednotlivých škôd	•	•	•
Poistenie kráv a vysokoteľných jalovic pre prípad jednotlivých škôd	•	•	•
Poistenie pre prípad zničenia vajec v elektrickej liahni a jednodňovej hydiny		•	>
Poistenie stáda hospodárskych zvierat	•	•	•
Poistenie hospodárskych zvierat pre prípad nebezpečnej nákazy	•	•	•
Poistenie hospodárskych zvierat pre prípad nákazy	•	•	•
Poistenie hydiny pre prípad nákazy	•	•	•
Poistenie zásob vajec hydiny postihnutej nákazou	○	•	>
Poistenie plemenných hospodárskych zvierat zakúpených v zahraničí	○	•	•
Poistenie prasníc pre prípad jednotlivých škôd	•	•	•
Poistenie králikov z intenzívneho chovu		•	•

Zdroj: Slovenská asociácia poisťovní

Vysvetlivky:

- Ponúkané poistenia na trhu
- Poistenia spravované poisťovňou, ale neponúkané na trhu
- > Poistenia, ktoré budú ponúkané na trhu v najbližšej dobe

ALLIANZ – SLOVENSKÁ POISŤOVŇA, a. s.

Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s., je najväčšou komerčnou univerzálnou poisťovňou na Slovensku. Značke Allianz - Slovenská poisťovňa dôveruje mnoho občanov, o čom svedčí aj jej výrazný podiel na slovenskom poistnom trhu. Spoločnosť pôsobí na Slovensku už niekoľko desaťročí. Svojimi aktivitami nadväzuje na najlepšie tradície poisťovníctva na Slovensku, predovšetkým na účasť spoločnosť Slovenskú poisťovňu, založenú v roku 1919.

Allianz - Slovenská poisťovňa poskytuje svojim klientom kvalitné poistné produkty a služby v oblastiach životného, úrazového, majetkového a zodpovednostného poistenia a tiež v poistení podnikateľov a priemyslu. O spokojnosť klientov sa stará 2 900 zamestnancov.

GENERALI POISŤOVŇA, a. s.

História Generali Poist'ovne, a. s. sa začína v roku 1831 vo vtedajšej obchodnej metropole Rakúsko-Uhorska, v prístavnom meste Terst. Začal sa dynamický a rýchly rozvoj pod ochrannými krídlami benátskeho leva, ktorý sa stal symbolom sily a tradície spoločností Generali. Už v roku 1833, dva roky po založení spoločnosti Assicurazioni Generali v Terste, vzniklo šesť jej zastupiteľstiev na Slovensku. Začiatkom 20. storočia sa stala jednou z popredných poisťovacích spoločností na území Slovenska a do roku 1914 mala pobočky v štrnástich slovenských mestách.

Ako prvá poisťovacia spoločnosť zaviedla poistenie pre prípad smrti a ponúkla poistenie pre prípad požiaru a krupobitia. Generali Poist'ovňa, a.s. má v súčasnosti široký program zahrňujúci poistenie osôb, motorových vozidiel, majetku, priemyselných a podnikateľských rizík.

UNIQA POISŤOVŇA, a. s.

História UNIQA poisťovne, a.s., začína už v roku 1990, keď spoločnosť pôsobila pod obchodným menom Poist'ovňa OTČINA, a.s. Poist'ovňa OTČINA bola po Slovenskej poisťovni druhou poisťovacou spoločnosťou na Slovensku. V roku 1990 bola založená Poist'ovňa OTČINA, a. s., Ministerstvom pôdohospodárstva SR a Agrobankou Praha, a. s. a menšími akcionármi z radov poľnohospodárskych družstiev. Jej pôvodná orientácia na poľnohospodárske poistenie sa strategicky zmenila už v prvých rokoch činnosti. Poist'ovňa OTČINA sa stala silnou univerzálnou poisťovňou. A v roku 2001 na základe rozhodnutie koncernu mení Poist'ovňa OTČINA, a. s. svoje obchodné meno na UNIQA poisťovňa, a. s.